

AMBITIE/KWALITEITSAGENDA LOB VOOR HET VO

ACHTERGROND

Jaarlijks volgen meer dan 950.000 leerlingen een opleiding in het voortgezet onderwijs. Vrijwel allemaal gaan ze daarna naar een vervolgopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger beroepsonderwijs of het wetenschappelijk onderwijs. Helaas verloopt deze overstap niet altijd probleemloos. Te veel jongeren vallen uit of veranderen van opleiding.

De cijfers laten zien dat een belangrijke reden voor uitval of het wisselen van opleiding een verkeerde studiekeuze is. Goede loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) kan helpen bij het maken van betere keuzes door jongeren te begeleiden bij het ontdekken van hun mogelijkheden, talenten en passies en het ontwikkelen van een realistisch beeld van het vervolgonderwijs en het beroepsperspectief.

Veel scholen hebben inmiddels een visie op loopbaanoriëntatie en -begeleiding ontwikkeld, voeren LOB-activiteiten uit, investeren in de professionalisering van hun docenten op dit gebied en werken regionaal samen met het vervolgonderwijs in bijvoorbeeld vmbo-mbo- of VO-HO-netwerken. Ook heeft de vo-sector belangrijke stappen gezet rondom bijvoorbeeld het gebruik van informatie van en over alumni (doorstroominformatie) om de loopbaanbegeleiding op de scholen te verbeteren. Er zijn echter ook scholen die nog stappen moeten maken in de implementatie van goede LOB.

Om alle scholen te ondersteunen bij een stevige verankering van LOB in hun onderwijs, hebben het LAKS, de NVS-NVL, de VvSL en de VO-raad, gesteund door het ministerie van OCW, een kwaliteitsagenda LOB opgesteld.

We beschrijven in deze agenda een sluitende aanpak: van visie en beleid naar concrete activiteiten en systematische kwaliteitsbewaking. Het bovensectoraal expertisepunt LOB ondersteunt scholen in deze aanpak door het delen van bewezen praktijkvoorbeelden, instrumenten en kennis op het gebied van LOB.

FUNCTIE VAN DE KWALITEITSAGENDA LOB

De Kwaliteitsagenda LOB richt zich op alle scholen in het voortgezet onderwijs. De inhoud zal in de praktijk herkenbaar zijn voor de meeste scholen. Afhankelijk van de fase waarin een school zich bevindt, kan het dienen als startinstrument, inventarisatie-instrument en evaluatie-instrument.

- **Startinstrument**
Daar waar scholen een sluitende aanpak nog moeten ontwikkelen, kan de kwaliteitsagenda helpen bij de planvorming rond de implementatie en kwaliteitsbewaking van LOB.
- **Inventarisatie-instrument**
Daar waar scholen op weg zijn met de invoering van een sluitende aanpak, kan de kwaliteitsagenda ondersteunen bij de vervolgstappen.
- **Evaluatie-instrument**
Daar waar scholen al een aanpak voor LOB hebben, kan de kwaliteitsagenda zonodig ondersteunen bij de aanscherping ervan.

MONITORING

Het LAKS en de VO-raad zullen in de komende drie jaar eenmaal per jaar bijeenkomen om de voortgang van de Kwaliteitsagenda LOB te bespreken. Het bovensectoraal expertisepunt LOB zal hiervoor gegevens verzamelen.

De inspectie neemt het LOB-beleid en de praktische vormgeving mee in haar toezichtkader voor de scholen. Daarnaast kan de inspectie in het bestuurlijk gesprek de schoolvisie op LOB aan de orde stellen als onderdeel van het stimulerend toezicht.

COMMUNICATIE OVER DE KWALITEITSAGENDA LOB

De VO-raad, het LAKS en de beide decanenverenigingen NVS-NVL en VvSL zullen de Kwaliteitsagenda LOB allemaal onder de aandacht brengen van hun achterban.

DOEL EN INHOUD VAN DE KWALITEITSAGENDA LOB

Het doel van LOB is om jongeren te helpen ontdekken wie ze zijn, waar hun talenten en motivatie liggen en hen te ondersteunen bij de oriëntatie op een toekomstig beroep en passende studie. Hieronder volgt een opsomming van de minimale normen die aan de basis staan van goede LOB op de scholen: beleid, activiteiten, begeleiding en kwaliteitsbewaking.

❖ LOB-beleid

Door beleid voor de implementatie, uitvoering en evaluatie van goede LOB te formuleren, beschrijft de school haar eigen opdracht op het gebied van LOB.

Belangrijke vragen hierbij zijn:

- Waar staan we met LOB?
- Wat is het doel van LOB op onze school?
- Waar richten we ons op?
- Hoe doen we dat?
- Welke kennis, vaardigheden en middelen hebben we daarvoor nodig?
- Hoe nemen we iedereen mee?
- Wie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het LOB-beleid?

De school heeft een visie op LOB en zorgt voor een herkenbaar LOB-beleid dat is afgestemd met de MR en de leerlingenraad. Het LOB-beleid wordt vastgelegd in het schoolplan.

Scholen informeren leerlingen en hun ouders over het LOB-beleid en de LOB-activiteiten, bijvoorbeeld via de portal van de school en/of de schoolgids.

Niet alleen de school, maar ook de leerlingen hebben een rol in LOB. Zij zijn medeverantwoordelijk voor hun studiekeuze- en loopbaantraject en hebben een inspanningsverplichting om zich goed voor te bereiden op hun studiekeuze. Het is voor de leerlingen duidelijk hoe zij kunnen voldoen aan deze inspanningsverplichting.

❖ **LOB-activiteiten en -begeleiding**

Bij LOB gaat het er om dat leerlingen leren om bewust keuzes te maken voor een profiel, (vervolg)opleiding en beroep.

Daarvoor moet een leerling zich bewust zijn van zijn talenten en interesses, zicht hebben op beroepen en (vervolg)opleidingen die daar bij passen en wat het arbeidsmarktperspectief van beroepen is.

Loopbaancompetenties zijn fundamenteel voor het keuzeproces dat scholieren doorlopen. De competenties worden daarom vanaf het eerste leerjaar voldoende onder de aandacht gebracht en ontwikkeld. Zo leren de scholieren uiteindelijk zelf sturing te geven aan hun loopbaan.

Loopbaangesprekken met de mentor, de decaan en anderen binnen de school over LOB-activiteiten en ervaringen zijn een belangrijk instrument in de ontwikkeling van

loopbaancompetenties en onmisbaar voor de profiel- en studiekeuze. Dit vereist deskundigheid van docenten, mentoren en decanen. Ook ouders kunnen hierin een actieve rol spelen.

De dialoog met anderen zet jongeren aan tot diepteoriëntatie, zelfsturing en zelfverantwoordelijkheid. Hierdoor ontstaan nieuwe loopbaanvragen waarvoor weer vervolgstappen nodig zijn. Op die manier krijgt het proces van loopbaanoriëntatie en -leren vorm.

De school organiseert voldoende LOB-activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van loopbaancompetenties van de leerlingen.

De school zorgt voor een LOB-programma dat leerlingen als samenhangend ervaren en dat is afgestemd op het keuzeproces van de leerling.

In de school is de deskundigheid aanwezig die nodig is om in dialoog loopbaangesprekken met leerlingen te voeren en hen te begeleiden bij de ontwikkeling van loopbaancompetenties. Zonodig is dit onderdeel van de professionalisering binnen de school.

De ontwikkeling van een leerling wordt vastgelegd in een overdraagbaar loopbaandocument, zoals het plusdocument, een loopbaandossier of een portfolio.

❖ Kwaliteitsbewaking binnen de school

Monitoring en evaluatie zijn onderdeel van de sluitende aanpak van LOB en leiden tot het doorvoeren van verbeteringen en het verhogen van de kwaliteit. Gegevens over doorstroom, succes in het vervolgonderwijs, leerlingtevredenheid en andere informatie spelen hierbij een belangrijke rol.

Het bestuur van de school evalueert jaarlijks met de MR het LOB-beleid en betreft daarbij zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens, waaronder tenminste de tevredenheid van de leerlingen.